

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ГОЛОВНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА	
А.О. Соловей, Т.С. Ботіка	137
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ТЕХНІЧНОМУ ЗВО	
С.Ю. Вігуржинська	139
АПРОБАЦІЯ ДЕЯКИХ ШЛЯХІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Т.В. Стрікаленко, О.О. Коваленко	140
НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПІДГО- ТОВКИ ФАХІВЦІВ	
М.М. Зацеркляний, Ю.В. Семенюк, Т.Б. Столевич	142
РАНЖУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАН- НЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
М.Л. Орлова, С.Г. Ярьоменко	146
ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕ- ЗУЛЬТАТІВ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ У ВИГЛЯДІ НЕЧІ- ТКИХ ПРОГНОЗІВ	
В.А. Шалений	149
ПОШУКИ АКТИВНОГО РОЗВИТКУ	
Г.А. Гончарук, А.П. Ліпін, І.М. Шипко	151
ЦІННІСТЬ ЯК ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПРИНЦИП НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	
І.С. Лар'яновський	153
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ СВІТИ	
Д.М. Скрипніченко, І.О. Климентьєва	155
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПІДВИЩЕННІ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	
Ю.Д. Чумаченко, М.О. Ковальов	157
МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ЇЇ ЯКО- СТІ	
О.В. Тарасова	160
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА САМООСВІТА ЯК ФА- КТОРИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ	
С.А. Дмитрашко	162
РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТВОРЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Т.В. Стрікаленко	164
ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ - ВАЖЛИВА СКЛА- ДОВА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ	
В.М. Лисюк, З.М. Сахарова, О.О. Фесенко	166
МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА У ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОРОбКІВ	
О.В. Ольшевська, Н.Р. Кордзая	168

ogy and sociology” : Conference Proceedings, June 16-17, 2017. Shumen : Konstantin Preslavsky University of Shumen. – P. 12 – 15.

2. Амонашвили Ш. А. Психологические основы педагогики сотрудничества. – К. : Рад. Школа, 1991. – 110 с.

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТВОРЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Т.В. Стрікаленко

Усі країни своє майбутнє пов'язують з освітою, оскільки саме освіта є найважливішим чинником економічного і соціального прогресу. Саме тому питання навчання критичному мисленню сьогодні активно як розробляються педагогами різних навчальних закладів, так і осмислюються з урахуванням вже існуючих напрацювань.

"Критичне мислення" – це умовна назва, яка закріпилась в англо-американському освітньому просторі за *науковим типом мислення для розв'язання нетривіальних практичних проблем* [1]. Значення терміну "критичне мислення" в освітній діяльності зазнало суттєвих трансформацій: цей тип мислення вважається практичним застосуванням наукового підходу до розв'язування різноманітних проблем, а тому вбирає в себе синтетичне і аналітичне, теоретичне і практичне, репродуктивне і продуктивне мислення. Засновник цієї педагогічної новації професор Колумбійського університету та Монтклерського державного коледжу (США) М. Ліпман стверджував, що освіта завжди ставила перед собою дві принципові мети – передачу знання та навчання умінню розмірковувати (культивування мудрості) [2, 3]. Як педагогічна новація, критичне мислення передбачає усебічний розвиток особистості, розвиток його потенціалу як суб'єкта, який відчуває потребу в самозміні та здатний до неї.

Д. Клустер виділяє п'ять ознак критичного мислення: (1) це самостійне мислення; (2) інформація є відправним, але в жодному разі не кінцевим пунктом критичного мислення; (3) критичне мислення починається з формулювання запитань, з'ясування проблем, які слід розв'язати; (4) критичне мислення прагне до переконливої аргументації; (5) критичне мислення є мисленням соціальним (думки перевіряються і відточуються, коли їх обговорюють з іншими) [1].

У сучасному світі, коли суперечності між значними темпами приросту знань і обмеженими можливостями їх засвоєння індивідом потребують розвитку здібностей людини, здатної до саморегуляції і самоосвіти, активізація пізнавальної діяльності студентів має полягати, перш за все, у формуванні критичного мислення (засобів активізації їх мислення) та використанні бажання вирішувати практичні завдання і продукувати нові ідеї, обмінюватись ними ще у ЗВО. Ринку праці потрібні освічені, кваліфіковані і мобільні

робітники, діяльність яких все більше набуває творчого характеру - це потребує необхідність «враховувати не лише сьогоденні вимоги суспільства, але й ті, що постануть перед ним років через 20–30, коли сьогоденні студенти будуть вже працювати у розквіті своїх сил» [4].

Відтак, для розвитку критичного мислення необхідно: (а) створювати проблемні ситуації у процесі навчання; (б) пропонувати нетривіальні проблемні задачі; (в) ознайомлювати учнів із принципами, стратегіями та процедурами критичного мислення; (г) регулярно створювати ситуації вибору (проблемні методи); (д) організовувати діалог у процесі розв'язування проблемних задач (інтерактивні форми навчання); (е) передбачати письмове викладення розмірковувань студентів з подальшою рефлексією і, нарешті, (ж) надавати право на помилку та моделювати ситуації виправлення помилок [1, 4]. За таких умов навчання, процеси мислення набуватимуть усвідомленості, самостійності, рефлексивності, обґрунтованості, контрольованості та самоорганізованості, тобто розвиватиметься мислення другого порядку (або високого порядку), яке називають критичним мисленням.

Якщо співставити вище наведені матеріали огляду літератури щодо технологій розвитку «критичного мислення» з аналізом сучасних технологій навчання і організації самостійної науково-дослідницької роботи студентів у ЗВО [5 - 7 т. і.], то можна побачити, що вони, фактично, відтворюють найбільш поширені інноваційні моделі навчання у сучасній вищій школі. Видається, що потреба у виокремленні терміну «критичне мислення» обумовлена несформованістю у ЗВО відповідної (чи потрібної) ділової атмосфери, іншими словами – інноваційного середовища. Відсутність такого середовища спричиняє методичну непідготовленість викладачів до інновацій, недостатню їх поінформованість щодо педагогічних нововведень тощо [8]. Натомість сприятливе інноваційне середовище дає змогу впроваджувати педагогічні інновації усім викладачам, що, в свою чергу, сприятиме розвитку критичного мислення у студентів та підвищуватиме якість вищої освіти.

Література

1. Терно С. О. Критичне мислення – середньовічна відсталість? / С. О. Терно / [Текст] // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. - Випуск XXXVII – 2013. – С. 301-306.
2. Lipman M. Critical thinking: What can it be? / M. Lipman. – Institute of Critical Thinking. Resource Publication, 1988. – Series 1. – № 1. – 12 p.
3. Lipman M. Thinking in education / M. Lipman. – Cambridge: Cambridge university press, 1991. – 188 p.
4. Тягло А. В. Критическое мышление: проблема мирового образования XXI века / Тягло А. В., Воропай Т. С. [Текст] // Постметодика. – 2001. – № 3 (35). – С. 19-26.
5. Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Удосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення навчального

процесу: Тези XI Всеукр. науково-метод. конф. //- Харків: ХДУХТ, 2014 - 478 с.

6. Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Науково-інформаційна підтримка навчального процесу: Тези XII Всеукр. науково-метод. конф. //- Харків: ХДУХТ, 2015– 438 с.

7. Розвиток методологічних основ вищої освіти в ОНАХТ: Мат-ли 48 науково-методичної конференції ОНАХТ.- Одеса: ОНАХТ, 2017. [Електронний збірник]

8. Бугріменко Р. М. Методологічні вимоги та критерії педагогічних інновацій / Р. М. Бугріменко / [Текст] //Модернізація вищої освіти та проблеми управління якістю підготовки фахівців. Науково-інформаційна підтримка навчального процесу: Тези XII Всеукр. науково-метод. конф. - Харків: ХДУХТ, 2015.–С.27-28.

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ - ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

В.М. Лисюк, З.М. Сахарова, О.О. Фесенко

Дистанційна освіта набуває все більшої популярності в Україні. Це викликано як західними тенденціями до безперервної освіти, так і економічною кризою в Україні. З року в рік кількість ВНЗ, що вводять дистанційну форму навчання зростає, також збільшується і кількість спеціальностей за такою формою. Поряд з класичними формами навчання (денна, заочна) дистанційна має ряд переваг, що забезпечує її затребуваність.

Починаючи свою діяльність на виробництві, випускники вищих навчальних закладів повинні вміти належним чином використовувати всебічні знання отримані під час навчання. Важливе місце в системі практичної підготовки сучасного фахівця займає самостійна робота студентів, на долю якої приходить більше 50% учбового навантаження.

Життя доводить, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, будуть насправді міцні. Навчальний матеріал, який освоює студент самостійно, дозволяє йому мати теоретичну базу, аналізувати ситуацію, яка може виникнути на виробництві, вміти вирішувати конкретні виробничі проблеми.

Саме тому вищі навчальні заклади, в тому числі і Одеська національна академія харчових технологій, поступово впроваджують нові технології навчання, які спрямовані на керівництво навчально-пізнавальною діяльністю, формування у студентів навиків творчої самостійної роботи.

Дистанційне навчання побудоване в середовищі Moodle.

Питання «самостійна робота» включає в себе не тільки індивідуальну роботу студента з літературою та конспектом лекцій, але й роботу з використанням технічних засобів навчання та спілкування з викладачем. Одним з